

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5To/7/2024
Identifikačné číslo spisu:	9523100189
Dátum vydania rozhodnutia:	06.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:9523100189.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obžalovaného JUDr. A. H. pre trestný čin nepriamej korupcie spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 162 ods. 2 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 na neverejnom zasadnutí konanom 6. marca 2025 v Bratislave o námietke zaujatosti obžalovaného JUDr. A. H. zo 17. februára 2025 rozhodol

rozhodol:

Podľa § 32 ods. 3 Tr. por. sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Juraj Kliment nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaného JUDr. A. H. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 To 7/2024.

Odôvodnenie

Na Najvyššom súde Slovenskej republiky na podklade odvolaní prokurátora a obžalovaného JUDr. A. H. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 18. marca 2024, sp. zn. 1T/6/2023, sa vedie odvolacie konanie pod sp. zn. 5 To 7/2024. Predseda senátu JUDr. Juraj Kliment vo veci určil termín verejného zasadnutia na 6. marca 2025.

Obžalovaný JUDr. A. H. písomným podaním zo 17. februára 2025 vzniesol proti predsedovi senátu JUDr. Jurajovi Klimentovi námietku zaujatosti. Vznesenú námietku zaujatosti založil v podstate na dvoch dôvodoch. Po prvé argumentoval tým, že členom dovolacieho senátu 1TdoV, ktorý zrušil predchádzajúci rozsudok odvolacieho senátu (sp. zn. 1TdoV 3/2022 z 26. apríla 2023), bol aj sudca JUDr. Peter Paluda, ktorého „sudca JUDr. Juraj Kliment fyzicky inzultoval na verejnom priestranstve, pričom za tento skutok bol disciplinárnym senátom NSS 20. novembra 2024 uznaný vinným a aj potrestaný“. Po druhé argumentoval tým, že sudca JUDr. Juraj Kliment v predmetnej veci v rámci odvolacieho konania rozhodoval v minulosti už celkovo 4-krát. Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti mal za to, že vznikli „legitímne dôvody na obavu, že sa pri prípadnom ďalšom rozhodovaní pod vedením JUDr. Juraja Klimenta noví členovia senátu z dôvodu rozsiahlej a dlhotrvajúcej veci už vzhľadom na 20-ročné konanie a viacnásobné rozhodnutia, najmä predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta, nebudú schopní objektívne rozhodnúť o jeho odvolaní“. Napokon obžalovaný JUDr. A. H. poukázal na to, že predseda senátu JUDr. Juraj Kliment a senát 5T už takmer 20 rokov obhajuje dôvodnosť postupu

orgánov činných v trestnom konaní, ktorý sa však ukázal ako nezákonný, pričom takýmto nezákonným spôsobom bolo po celú dobu odvolacím senátom 5T zasahované do rozhodovania súdu prvého stupňa. Navyiac s odstupom času sa ukázal blízky vzťah sudcu JUDr. Juraja Klimenta s predstaviteľmi už zrušenej Špeciálnej prokuratúry, pričom navyše jeho manželka bola prokurátorkou na Generálnej prokuratúre. Vychádzajúc z vyššie uvedeného napokon poukázal na ustálenú judikatúru ústavného súdu a EŠLP týkajúcu sa otázky nestrannosti.

Z týchto dôvodov vznesenou námietkou zaujatosti voči predsedovi senátu JUDr. Jurajovi Klimentovi sa domáhal, aby „bol vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 5To 7/2024 a zároveň navrhol, aby vec bola pridelená na konanie a rozhodnutie inému senátu, nakoľko za daných okolností rozhodovanie senátom 5T by bolo výsmechom práva a spravodlivosti“.

V nadväznosti na argumentáciu obžalovaného JUDr. A. H. sa v prvom rade žiada poukázať na procesnú dimenziu nestrannosti, ktorá predstavuje právo/povinnosť oprávneného subjektu domáhať sa vylúčenia zaujatého sudcu z vykonávania úkonov trestného konania podľa § 31 Trestného poriadku. Tiež je vhodné poukázať na podmienku uvedenú v ods. 4 § 31 Trestného poriadku pre uplatnenie námietky zaujatosti, keď zákon požaduje vedomosť o dôvodoch vylúčenia, ktorá predchádza povinnosti bezodkladne vzniesť námietku zaujatosti. Ustanovenie § 31 ods. 4 Trestného poriadku pritom predpokladá nielen vedomosť osoby o dôvodoch vylúčenia, ale aj objektívnu možnosť takéto dôvody zistiť. Zásadnou a prioritnou otázkou v konaní o vznesenej námietke zaujatosti je preto posúdiť, či konkrétne okolnosti veci obžalovaného opodstatňujú uplatnenie takého postupu, ktorým by si obžalovaný vopred preveril zloženie odvolacieho senátu v duchu princípu právo patrí bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*), resp. v zmysle všeobecnej povinnosti v podobe aktívneho záujmu o to, ktorému sudcovi/senátu bola jeho vec pridelená. Má sa na mysli postup spočívajúci v tom, že obžalovaný, ak je presvedčený, že niektorý zo sudcov odvolacieho súdu by vo vzťahu k nemu bol zaujatý, môže sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu preveriť zloženie príslušného senátu podľa aktuálneho a verejne dostupného rozvrhu práce a zaujatosť sudcu, ak by mal vo veci rozhodovať, namietnuť ešte pred samotným rozhodnutím odvolacieho súdu. Z obsahu súdneho spisu v trestnej veci obžalovaného JUDr. A. H. pod sp. zn. 5 To 7/2024 nevyplýva, že by obžalovaný alebo jeho obhajkyňa zisťovali priamo dopytom na najvyššom súde (napr. telefonicky, emailom, prípadne aj nahliadnutím do spisu), ktorému senátu bola jeho vec pridelená, resp. zloženie takéhoto senátu. Ak by však takýto postup v dostatočnom časovom rozpätí (od predloženia odvolania na najvyššom súde 27. mája 2024 do určenia termínu verejného zasadnutia 6. marca 2025) aktívne uplatnili, tak by spoľahlivo zistili, že vec sťažovateľa bola pridelená na rozhodnutie senátu najvyššieho súdu 5To. V nadväznosti na uvedené by mali možnosť oboznámiť sa s verejne prístupným rozvrhom práce (na internetovej stránke najvyššieho súdu), z obsahu ktorého by zistili, že riadiaci predseda senátu súdneho oddelenia 5T bol práve sudca JUDr. Juraj Kliment. Výsledkom je preto záver konajúceho senátu 5T, že za daných konkrétnych okolností prípadu (i) pri nerozporovanej subjektívnej vedomosti obžalovaného o okolnosti, pre ktorú mal byť sudca JUDr. Juraj Kliment proti obžalovanému zaujatý už pri podávaní odvolania, ako aj (ii) pri objektívnej dostupnosti informácií týkajúcich sa pridelenia veci senátu či jeho zloženia, z ktorého bolo od začiatku zrejmé, že sudca JUDr. Juraj Kliment je jeho súčasťou, obžalovaný JUDr. A. H. v súlade so zásadou práva patria bdelym mohol a mal uplatniť námietku zaujatosti proti sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi v odvolacom konaní už skôr. Inak povedané, obžalovaný a jeho obhajkyňa nepreverením zloženia senátu počas odvolacieho konania nepreukázali dostatočnú bdelosť pri ochrane svojich práv. Vyššie uvedený záver platí o to viac, keďže v osobe obžalovaného JUDr. A. H. ide o bývalého advokáta, pričom treba zdôrazniť, že senát 5T, ktorého je JUDr. Juraj Kliment riadiacim predsedom senátu, rozhodoval v predmetnej veci v minulosti už 4-krát, odvolaciemu senátu 5T vždy predsedal JUDr. Juraj Kliment, ktorý bol aj sudcom spravodajcom, pričom z rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR vyplýva, že už roky-rokúce sa uplatňuje pravidlo, že vec po zrušení rozhodnutia v odvolacom konaní sa vždy v prípade opätovného nápadu prideli do toho istého senátu, resp. tomu istému sudcovi spravodajcovi, pokiaľ senát v takom zložení už neexistuje. Napriek tomuto právnomu názoru konajúci senát 5T vznesenú námietku zaujatosti nevyhodnotil ako oneskorene podanú, čo by nepochybne viedlo k postupu podľa § 32 ods. 6 Tr. por., teda by o nej nekonal.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 31 ods.3 prvá veta Tr. por. z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak.

Podľa § 32 ods. 3 Tr. por. o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine uviesť, že v súlade s dlhodobou ustálenou súdnou praxou je pre pomer k osobám, ktorých sa úkon týka, resp. k ich zástupcom a orgánom činným v tomto konaní vylúčený sudca, ktorý je k týmto osobám predovšetkým v pomere príbuzenskom alebo obdobnom, ale tiež vo vzťahu úzko priateľskom, či naopak nepriateľskom.

I keď zákon nespája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci iba s ich skutočne preukázanou subjektívnou zaujatosťou, ale dôvodom takéhoto rozhodnutia je čo i len pochybnosť o ich nezáujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR). Inak povedané, sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelené veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezáujato a spravodlivo, resp. vzbudzujú dôvodné pochybnosti, že jeho rozhodnutie tieto požiadavky spĺňať nebude.

Pri posudzovaní (ne)zaujatosti sudcu sa pritom uplatňuje jednak subjektívny prístup, ktorý vychádza prioritne (no nie iba) z osobného presvedčenia konkrétneho sudcu, ktorého osobná nezáujatosť (nestrannosť) sa predpokladá až dovtedy, kým sa nepreukáže opak a jednak prístup objektívny, ktorý vyplýva z požiadavky, aby spravodlivosť bola nielen vykonávaná, ale musí sa i zdať, že je vykonávaná a ktorého cieľom je preveriť, či existujú nejaké overiteľné skutočnosti spôsobilé vzbudiť pochybnosti o nezáujatosti sudcu. Pokiaľ ide o subjektívnu zaujatosť sudcu JUDr. Juraja Klimenta tento sa vyjadril tak, že sa vo veci necíti byť zaujatý.

Vo vzťahu k objektívnemu aspektu hodnotenia nezáujatosti sudcu treba potom uviesť, že aj pri uplatnení tohto kritéria je nutné skúmať, či obava, že niektorý sudca nie je nestranný, môže byť považovaná za objektívne oprávnenú (primerane napr. rozsudok EŠLP vo veci Hauschildt proti Dánsku z 24. mája 1989). Inak povedané, aj pri posudzovaní tzv. javovej stránky nestrannosti sudcu je podstatnou reálna existencia objektívnych okolností, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam, že sudca disponuje určitým - nie nezáujatým vzťahom k veci, stranám alebo k ich zástupcom. Objektívnu nestrannosť pritom ale nemožno chápať tak, že by čokoľvek, čo môže vrhnúť hoci len tieň pochybností na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučovalo ako zaujatého. Sudca nie je stroj na rozhodovanie oslobodený od akéhokoľvek svetonázoru, subjektívnych pocitov, sympatií, či antipatií, ale je súčasťou určitého sociálneho prostredia, od ktorého nie je a nemôže byť úplne izolovaný. Preto aj EŠLP pristupuje k tejto otázke realisticky a vyžaduje, aby sa obava z absencie nestrannosti sudcu zakladala na konkrétnych, preukázateľných a dostatočne závažných skutočnostiach (porovnaj rozsudok EŠLP vo veci Tanner a Malminen proti Fínsku z 26. februára 2002).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší súd dospel záveru, že u sudcu JUDr. Juraja Klimenta neexistujú také subjektívne/objektívne okolnosti, ktoré by ho vylučovali z konania a rozhodovania v trestnej veci obžalovaného JUDr. A. H.. Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. pochybnosti o nezáujatosti sudcu môžu vyvolávať štyri druhy vzťahov vyplývajúce z pomeru (i) k veci, (ii) k osobám, ktorých sa úkon

priamo týka, (iii) k ich zástupcom alebo (iv) k inému orgánu činnému v tomto konaní. Hoci to z právnej úpravy explicitne nevyplýva, z povahy vecí je zrejmé, že tieto vzťahy majú zostupnú tendenciu. Pokiaľ ide o spôsobilosť vyvolať pochybnosti o nezáujatosti sudcu s následkom jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vecí, vzťah s najväčším potenciálom je pomer k veci a na opačnej strane tohto spektra stojí pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní. Z uvedenej hierarchie vzťahov logicky vyplýva, že kým pomer k veci by mal mať v zásade vždy za následok vylúčenie sudcu, pomer k stranám konania a k ich zástupcom nemusí nevyhnutne viesť k jeho vylúčeniu a pomer k inému orgánu činnému v danom konaní by spravidla mal viesť k vylúčeniu sudcu len výnimočne, a to v závislosti od konkrétnych okolností danej veci a pri dôslednom zohľadnení povahy a intenzity tohto vzťahu (primerane vid'. uznesenie Ústavného súdu SR z 23. júna 2020, sp. zn. IV. ÚS 310/2020).

Pokiaľ ide o prvú námietku obžalovaného JUDr. A. H. je potrebné uviesť, že uvedená námietka nenapĺňa žiaden z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že konajúce sudy, tak prvostupňový senát Špecializovaného trestného súdu tak aj odvolací senát Najvyššieho súdu SR boli a sú po zrušení rozsudku tohto súdu z 24. januára 2019, sp. zn. 5 To 8/2018, viazaní právnym názorom dovolacieho senátu Najvyššieho súdu SR, ktorý vyslovil v rozsudku z 26. apríla 2023, sp. zn. 1TdoV 3/2022 (§ 391 ods. 1 Tr. por.) a ktorým vrátil vec na nové prejednanie a rozhodnutie. A napokon treba dodať, že uvedená otázka už bola predmetom konania o oznámenej zaujatosti sudcu JUDr. Petra Paludu v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 2 Ndt 17/2023, v ktorom konajúci senát dospel k tomuto záveru:

„Nastolenou otázkou v posudzovanom prípade určenou na zodpovedanie tak je, či vôbec, a ak áno v akom prípade, má byť sudca vylúčený z konania a rozhodovania v konkrétnej trestnej veci s ohľadom na povahu, charakter a intenzitu jeho osobného vzťahu k inému sudcovi, ktorý je rovnako z pohľadu jeho pozície ako sudca pri výkone súdnictva zainteresovaný na konaní a rozhodovaní v identickej trestnej veci.

V posudzovanej trestnej veci sudca JUDr. Peter Paluda možnosť vlastnej zaujatosti vyvodzoval z hodnotenia svojho vzťahu s iným sudcom najvyššieho súdu (JUDr. Jurajom Klimentom) ako nepriateľského s poukazom na to, že 23. októbra 2023 podal podnet na sudcovskú radu najvyššieho súdu na podanie disciplinárneho návrhu voči JUDr. Jurajovi Klimentovi.

Konajúci senát sa v rámci posudzovania takto oznámenej zaujatosti oboznámil s (na ten účel) vyžiadanými listinnými podkladmi sudcovskej rady tunajšieho súdu, čím si verifikoval (ako pravdivé) tvrdenie o podaní takéhoto podnetu, ktorý v spojení aj s ďalšími podkladmi (vrátane vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta k tomuto podnetu) nasvedčujú záveru, že vzťah medzi dotknutými sudcami zrejme je narušený.

Celkom inou otázkou však je, či samotný negatívny vzťah medzi nimi, zohľadňujúc pritom aj okolnosti incidentu, ktorý sa mal medzi dotknutými sudcami udiať 17. októbra 2023, je spôsobilý byť tak výnimočným dôvodom, ktorý by mal sudcu JUDr. Petra Paludu diskvalifikovať z rozhodovania v rámci päťčlenného senátu, ktorého je členom, o sťažnostiach obvinených podaných v dovolacom konaní proti uzneseniu iného päťčlenného senátu, ktorému predsedá sudca JUDr. Juraj Kliment, ktorým tento senát rozhodol o nevyhlúčení tohto sudcu.

Zdôraznenie výnimočnosti vylúčenia sudcu v obdobných prípadoch možno pritom v princípe nachádzať aj v doterajšej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, v rámci ktorej najvyšší súd pre zaujatosť oznamujúcich sudcov nevyhlúčil z vykonávania úkonov trestného konania z dôvodu nimi oznamovaných a popisovaných vzťahov s osobami vystupujúcimi v konkrétnych trestných veciach v pozícii orgánu činného v trestnom konaní alebo obhajcu obvineného (vid' uznesenia z 9. decembra 2020, sp. zn. 1Ndt/23/2020 a z 10. mája 2022, sp. zn. 1Ndt/11/2022).

V uvedených prípadoch najvyšší súd neakceptoval ako dostatočne významné z pohľadu výnimočnosti, a teda relevantné pre vylúčenie, vo svojej podstate priateľské vzťahy oznamujúcich sudcov v jednom

případe k prokurátorky a v druhom prípade k obhajcovi obvineného, v podstatnom na tom argumentačnom podklade, že „Skutočnosť, že medzi procesne činným sudcom a inou osobou, najmä iným právnym profesionálom (prokurátorom, obhajcom, splnomocnencom poškodeného ...), ktorý vo veciach, o ktorých rozhoduje daný sudca, vystupuje ako procesne činný aktér, existuje profesijné priateľstvo, nemožno považovať samu osebu za spochybňujúcu nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodnutie súdu. Samotný fakt, že sudca sa s prokurátorom, obhajcom, splnomocnencom poškodeného ..., dlhodobo pozná, vedie s ním neformálne rozhovory a aj inak sa s ním stretáva v rámci štandardných vzťahov profesijného priateľstva ... neznamená bez ďalšieho dôvod na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci ... Takým dôvodom by boli až ďalšie zvláštne okolnosti poznačené vzťahmi prospechárstva, závislosti či jednostrannosti, z ktorých by bolo nutné usudzovať, že sudca nemusí byť schopný udržať si voči prokurátorovi, obhajcovi, splnomocnencovi poškodeného ..., dostatočný odstup a posudzovať jeho konanie - procesné úkony, právnu argumentáciu, všeobecne postup v rámci výkonu jeho procesnej úlohy v konaní a pod. bez zaujatosti“ (z uznesenia najvyššieho súdu z 9. decembra 2020, sp. zn. 1Ndt/23/2020).

Treba prisvedčiť, že v označených rozhodnutiach na rozdiel od posudzovaného prípadu išlo o posudzovanie oznámení zaujatosti sudcu nie k inému sudcovi, ale k orgánu činnému v trestnom konaní (prokurátorky) a obhajcovi, a taktiež nešlo o posudzovanie vzťahu charakterizovaného nepriateľstvom, ale naopak vzťahom priateľským, čo však nielenže nič nemení, ale naopak ešte väčšmi zvyrazňuje potrebu zachovania princípu prísnejšieho náhľadu na posudzovanie (nielen) vzťahu sudcu k iným osobám - profesijným právnikom, vystupujúcim v rôznych procesných pozíciách v rámci identického trestného konania, (ale aj) a tým skôr na posudzovanie vzťahu sudcu k inému sudcovi.

Eventuálnu existenciu negatívneho vzťahu medzi sudcami tak nemožno považovať bez ďalšieho za spochybňujúcu schopnosť týchto sudcov rozhodovať v trestných veciach, na ktorých výkonom súdnictva participujú - pokiaľ taký vzťah nie je charakterizovaný ich príbuzenskými, rodinnými alebo inými obdobne osobnými intenzívnymi väzbami, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že sudca nemusí byť schopný udržať si voči inému sudcovi dostatočný odstup a posudzovať jeho konanie (procesné úkony, právnu argumentáciu, všeobecne postup v rámci výkonu jeho procesnej úlohy v konaní a pod.) - bez zaujatosti.

Iný (než uvedený) náhľad na posudzovanie vzťahov medzi sudcami z pohľadu možnej zaujatosti pri výkone súdnictva v konkrétnych právnych veciach by v sebe integroval možnosť, aby vo svojej podstate kolegiálne vzťahy z pohľadu ich obsahu a kvality zasahovali a priamo ovplyvňovali riadny výkon súdnictva ako takého. Znamenal by pripustenie toho, aby povaha týchto vzťahov zasahovala do práva účastníkov konania (vo všeobecnosti) do ústavne zaručeného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi [čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky - ďalej tiež „ústava“)].

V podmienkach Slovenskej republiky, z pohľadu celkovej štruktúry všeobecných súdov, aj z pohľadu počtu sudcov vykonávajúcich súdnictvo na jednotlivých súdoch (charakterizovaných v zásade nie rozsiahlymi kolektívami), by takýto (iný) náhľad založený na možnosti posudzovania kvality kolegiálnych vzťahov medzi sudcami (z pohľadu otázky možnej zaujatosti v identickej právnej veci, na ktorej sudcovia svojou rozhodovacou činnosťou participujú), okrem rozsiahlych zásahov do uvedeného ústavného práva, viedol aj k neprimeranému predlžovaniu súdnych konaní výlučne z procesných dôvodov na strane súdu (pre rozhodovanie o vylúčení sudcu alebo sudcov, prípadne pre rozhodovanie o delegácii veci), čo by narádzalo svoj odraz aj v narušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy).

Osobitne v prípade najvyššieho súdu, ktorý svojím postavením v rámci hierarchie všeobecných súdov z pohľadu otázky delegácie veci nemá alternatívu (neexistuje iný súd, na ktorý by mohla byť vec v rámci delegácie prikázaná) a osobitne v trestnom konaní, v ktorom právna úprava trestného procesu predpokladá vo viacerých špecifických prípadoch rozhodovanie o riadnych opravných prostriedkoch (sťažnosti), mimoriadnych opravných prostriedkoch (dovolania), ale aj v iných otázkach (napríklad rozhodovanie o oznámenej zaujatosti sudcu) medzi senátmi identického súdu navzájom, by taký prístup

potom v hraničnom prípade mohol aktivizovať aj potrebu aplikácie tzv. doktríny nevyhnutnosti (doctrine of necessity) obsiahnutej v tzv. Bangalórskych zásadách správania sudcov, z ktorých vyplýva, že „vylúčenie sudcu sa nevyžaduje, ak vo veci nemožno ustanoviť iný senát, ktorý by vo veci konal, alebo z dôvodu naliehavých okolností, keď by nečinnosť mohla viesť k vážnemu pochybeniu pri výkone spravodlivosti“.

Aj zohľadnenie tejto doktríny by malo nevyhnutne viesť k reštriktívnemu výkladu dôvodov, pre ktoré by mal byť sudca vylúčený z konania a rozhodovania v konkrétnej veci, t. j. v trestnom konaní k reštriktívnemu výkladu § 32 ods. 1 a § 31 ods. 1 Trestného poriadku pri posudzovaní vzájomných vzťahov medzi sudcami v otázke posudzovania dôvodnosti vylúčenia sudcu z konania a rozhodovania v konkrétnej trestnej veci.

Je súčasťou profesionality sudcu, ktorá vyplýva aj z jeho základných povinností, schopnosť rozhodovať aj v trestných veciach, v ktorých na rozhodovacej činnosti participuje iný sudca, s ktorým sa osobne pozná, a to pri zachovaní schopnosti eliminovať vplyv kvality a povahy osobného vzťahu k tomuto inému sudcovi (okrem už vyššie uvedených výnimiek, ktoré sa však na posudzovaný prípad nevzťahujú), a teda v konečnom dôsledku schopnosť rozhodovať nezaťažato.

Sudca JUDr. Peter Paluda svoju zaujatosť oznamoval výlučne s poukazom na nepriateľský vzťah medzi ním a sudcom JUDr. Jurajom Klimentom, odvolávajúc sa aj na jeho podnet adresovaný sudcovskej rade tunajšieho súdu, ktorý sa mal týkať konkrétneho konfliktu medzi uvedenými sudcami, a to bez hlbšej konkretizácie okolností, ktoré vzniku takejto povahy vzťahu predchádzali, pričom konajúci senát zdôrazňuje, že ani on sám sa priamo písomne nevyjadril v tom zmysle, že by sa subjektívne cítil byť v danej trestnej veci zaujatý - keď poukázal len na možnosť, že vzhľadom na ním uvedenú povahu vzťahu k inému sudcovi by v očiach nestranného pozorovateľa mohli existovať skutočnosti objektívnej povahy vzbudzujúce dôvodné pochybnosti o jeho „možnej“ zaujatosti pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu o nevyhlásení sudcu JUDr. Juraja Klimenta) - čím sám zdôraznil len javovú stránku tohto vzťahu k otázke možnej zaujatosti, ktorá by mohla v zmysle tzv. teórie zdania odôvodňovať jeho vylúčenie z objektívneho (teda nie subjektívneho) dôvodu.

Poukazujúc na vyššie uvedené východiská pre posudzovanie vzťahov medzi sudcami, konajúci senát samotné konštatovanie sudcu JUDr. Petra Paludu o existencii nepriateľského vzťahu medzi ním a sudcom JUDr. Jurajom Klimentom, hoci aj odkazujúce na konkrétny konflikt, ktorý ho viedol k podaniu podnetu sudcovskej rade tunajšieho súdu na podanie disciplinárneho návrhu voči tomuto inému sudcovi, hodnotil ako nespôsobilé pre jeho vylúčenie z predmetného konania a rozhodovania a zdôrazňujúc jeho sudcovskú profesionalitu nemal pochybnosť o tom, že v predmetnej trestnej veci bude konať a rozhodovať objektívne a nestranne, bez toho, aby jeho (akýkoľvek osobný) vzťah so sudcom JUDr. Jurajom Klimentom mohol mať negatívny vplyv na kvalitu, opretú o jeho odbornosť, pri rozhodovacej činnosti, a tým aj akýkoľvek negatívny materiálny dopad na práva strán v konaní, pričom ani tzv. „nezávislý pozorovateľ“ by nemal mať dôvodnú obavu, že takouto schopnosťou nedisponuje.

Z týchto dôvodov najvyšší súd rozhodol o nevyhlásení sudcu najvyššieho súdu JUDr. Petra Paludu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci označenej vo výroku tohto uznesenia“.

Pokiaľ ide o druhú námietku obžalovaného JUDr. A. H. je potrebné uviesť, že uvedená námietka rovnako nenapĺňa žiaden z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1, ods. 3 Tr. por. Ako už bolo skôr uvedené konajúce súdy, tak prvostupňový senát Špecializovaného trestného súdu tak aj odvolací senát Najvyššieho súdu SR boli a sú po zrušení rozsudku tohto súdu z 24. januára 2019, sp. zn. 5 To 8/2018, viazaní právnym názorom dovolacieho senátu Najvyššieho súdu SR, ktorý vyslovil v rozsudku z 26. apríla 2023, sp. zn. 1TdoV 3/2022 (§ 391 ods. 1 Tr. por.) a ktorým vrátil vec na nové prejednanie a rozhodnutie.

Vo vzťahu k výkladu ustanovenia § 31 ods. 3 Tr. por. je potrebné potom len doplniť, že v duchu všeobecných zásad trestného práva nemožno opomenúť ústavnú podstatu inštitútu vylúčenia orgánov

činných v trestnom konaní, súdu a iných osôb, ktorým je v tomto smere zabezpečenie viacstupňovej revízie rozhodnutí v trestnom konaní tým, že je obžalovanému umožnené poskytnutie disparátneho (rozdielného) právneho názoru iného sudcu na tú istú trestnú vec. Obžalovanému je týmto spôsobom zabezpečené „právo iného právneho názoru,“ spočívajúce v možnosti objektívneho a spravodlivého posúdenia jeho trestnej veci iným sudcom než tým, ktorý už v merite jeho veci rozhodoval. Uvedené ustanovenie však nemožno interpretovať extenzívnym spôsobom v prospech obžalovaného JUDr. A. H.. Ak má skoršie rozhodovanie v pozícii odvolacieho súdu zakladať pochybnosti z pohľadu nezávislého pozorovateľa (objektívna nezaujatosť) o schopnosti rozhodnúť vo veci nezaujato (nezávisle), samotné znenie ustanovenia § 31 Tr. por. ex lege vylučuje z rozhodovania iba takého sudcu, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho alebo vyššieho stupňa, a teda nie sudcu, ktorý rozhoduje v merite veci na identickom stupni. Samotná skutočnosť, že sudca rozhodoval o merite veci ako súd odvolací v etape pred vrátením veci dovolacím súdom, bez ďalšieho nemôže zakladať dôvod na jeho vylúčenie z opätovného prejednania a rozhodovania v merite veci v etape po vrátení veci dovolacím súdom. V opačnom prípade by takýto výklad viedol z procesného hľadiska k absolútne nezvládnuteľnej situácii, kedy by v každej veci po jej zrušení nadriadeným súdom musel rozhodovať iný samosudca, resp. senát v inom zložení.

V prípade ostatných námietok obžalovaného JUDr. A. H. konajúci senát 5T zistil, že ide v podstate o cyklicky sa opakujúce domnienky, ktoré sa pravidelne opakujú v podaniach viacerých obvinených - obžalovaných, ktoré majú skôr mediálne pozadie, naviac v posudzovanom prípade sú tieto v zrejmom rozpore s objektívnou realitou aj z časového hľadiska.

Vzhľadom k tomu, že obžalovaný JUDr. A. H. vzniesol námietku zaujatosti len voči predsedovi senátu JUDr. Jurajovi Klimentovi a túto vo vzťahu k nemu aj odôvodnil, konajúci senát 5T nemal dôvod posudzovať ako námietku zaujatosti „jeho návrh na pridelenie veci inému senátu“, keďže vo vzťahu k iným členom senátu 5T neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti.

Na základe týchto skutočností najvyšší súd rozhodol podľa § 32 ods. 3 Tr. por. tak, že JUDr. Juraj Kliment, sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaného JUDr. A. H. vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 5 To 7/2024.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.
piro

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú je potrebné podať do 3 (troch) pracovných dní od oznámenia tohto uznesenia na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Podaná sťažnosť nemá odkladný účinok a bude o nej rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky.